

Somut Kültürel Miraslarımızın Sürdürülmesinde Geleneksel Kış Sporlarının Önemi; Kastamonu Ağlı Kızak (Kayık) Yarışları Örneği (The Importance of Traditional Winter Sports in Maintaining Our Concrete Cultural Heritage; Example of Kastamonu Ağlı Slogle (Kayık) Races)

* Hikmet HABERAL ^a

^a Kastamonu University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Guidance, Kastamonu/Türkiye

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 14.04.2023

Kabul Tarihi: 28.12.2023

Anahtar Kelimeler

Geleneksel kış sporları

Kızak

Ağlı

Kastamonu

Öz

Kültür, tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içerisinde insanoğlu tarafından yaratılan maddi ve manevi değerlerin bütünüdür. Bu değerler, hem yaratılmalarında kullanılan araçları hem de sonraki nesillere aktarılma süreçlerini kapsar, aynı zamanda insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü temsil eder. Bu araştırmanın temel amacı, somut kültürel mirasın kış turizmi açısından taşıdığı önemi vurgulamak ve özellikle Kastamonu ili Ağlı ilçesinde geleneksel olarak düzenlenen kızak yarışlarını geleneksel kış sporları turizm ürünü olarak değerlendirmektir. Ayrıca, bu çalışma, zaman içinde yok olmaya yüz tutan kültür elemanlarının araştırılmasını ve sürdürülebilirlik perspektifiyle bu elemanların kış turizmi ürünü nasıl zenginleştirilebileceğini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, geleneksel kış sporlarının kültürel önemi ve mevcut kış turizmi ürünlerinde kültürel elemanların durumu çalışmanın odak noktalarını oluşturmaktadır. Bu çalışma, kış turizminde kültürel varlıkların rolüne dair düşünüldüğünde, 2023 Turizm Stratejisi'nde belirlenen farklı hedefleri kapsayarak bu hedefleri ilişkilendirme ve bir arada ele alma potansiyeli ile önemli bir bağlam sunmaktadır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, literatürdeki eksikliklere katkıda bulunacak şekilde geleneksel kış sporlarının ve kültür elemanlarının değerlendirilmesi, turistik bir ürüne dönüştürülmesi veya kış turizmi ürünü zenginleştiren unsurlar olarak kullanılmasına dair yeni öneriler sunmak amaçlanmaktadır. Kızak yarışlarının ortaya çıkmasında etkili olan faktörlerden biri, yerel halkın kış aylarında iklim ve coğrafi koşullar nedeniyle ekonomik faaliyetlerde bulunamaması ve bu süreçte spor ve eğlenceyi birleştirerek sosyal bir etkinlik olarak değerlendirmeleridir. Bu çalışma, alan araştırması verileriyle desteklenerek gerçekleştirilmiştir.

Keywords

Traditional winter sports

Sledding

Ağlı

Kastamonu

Makalenin Türü

Betimsel Makale

Abstract

Culture is the totality of material and immaterial values created by human beings in the process of historical and social development. These values include both the tools used in their creation and the processes of transferring them to the next generations, and at the same time represent the measure of human sovereignty over the natural and social environment. The main purpose of this research is to emphasize the importance of tangible cultural heritage in terms of winter tourism and especially to evaluate the traditional sled races organized traditionally in Ağlı district of Kastamonu province as a traditional winter sports tourism product. In addition, this study aims to investigate the cultural elements that are disappearing over time and to examine how these elements can enrich the winter tourism product from a sustainability perspective. In this context, the cultural significance of traditional winter sports and the status of cultural elements in existing winter tourism products are the focal points of the study. When considering the role of cultural assets in winter tourism, this study provides an important context by covering the different objectives set out in the 2023 Tourism Strategy with the potential to relate and address these objectives together. In line with the results obtained, it is aimed to provide new suggestions on the evaluation of traditional winter sports and cultural elements, transforming them into a touristic product or using them as elements that enrich the winter tourism product in a way to contribute to the deficiencies in the literature. One of the factors that are effective in the emergence of sled races is that local people cannot engage in economic activities due to climatic and geographical conditions during the winter months, and in this process, they combine sports and entertainment as a social activity. This study is supported by field research data.

* Sorumlu Yazar

E-posta: hikmethaberal@kastamonu.edu.tr (H. Haberal)

DOI: 10.21325/jotags.2023.1364

GİRİŞ

Kültür kavramı ilk defa, 19. yüzyılın sonlarında kapsamlı bir tanımlama ile İngiliz antropolog Sir Edward Burnett Tylor tarafından tanımlanmıştır. Buna göre Tylor, kültürü; bilgi, inanç, sanat, hukuk, ahlak, adet, gelenek ve toplum üyesi olarak kişinin yaşayarak kazandığı huylar ve kabiliyetler bütünü olarak tanımlamıştır. Ziya Gökalp ise kültürü “hars” kelimesini kullanarak açıklamaktadır. “Hars; bir milletin dini, ahlaki, hukuki, muakelevi, bedii, iktisadi ve fenni hayatlarının ahenktar bir mecmuasıdır.” Bu iki tanım da kültür, somut olmayan cephesi ile diğer deyişle manevi yönüyle tanımlanmaktadır. Ancak bir toplumun kültürel öğeleri maddi ve manevi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Maddi öğeler; toplumun ya da grubun herhangi bir gelişim aşamasındaki teknolojik ilerlemesini, üretim, teknik, hüner ve becerilerini ifade eder. Manevi öğeler ise soyut olan ancak toplumun yaşamını düzenleyen inanç, gelenek, görenek ve ahlak kurallarından oluşur. Bu iki cephesiyle ele alınan kültür tanımları da mevcuttur (Haberal, 2011).

“Kültür, bir toplumun üyeleri ya da bir toplum içindeki grupların yaşam biçimlerine göndermede bulunur. Sanat, edebiyat ve resmi de içerir. Ancak kapsamı çok daha geniştir. Örneğin insanların nasıl giyindikleri, töreleri, çalışma kalıpları ve dinsel törenleri diğer kültürel unsurlardır” (Giddens, 2000). Kültürün unsurları doğal çevre ile yakından ilgilidir. Bu ilişki Emekli (2006) ’nin ifadelerinde vurgulanmaktadır. “Kültür insanın doğa karşısında doğayla birlikte yaşamını sürdürebilmesi için ürettiği her şeydir... Daha açık bir anlatımla; insanın yaşamını devam ettirdiği herhangi bir doğal çevrede inşa ettiği binanın yapı malzemesinden, geçim şekline ve giyim tarzına kadar pek çok unsur coğrafyadan etkilenmektedir. Doğal çevrenin farklılığı kültüre yansımakta, kültür hem doğal çevreyi hem de toplumu etkilemektedir (Emekli, 2006).

Kültürün sosyolojik ve psikolojik yanı da vardır. Bu bağlamda kültür, aynı toplum içinde yaşayan insanların birbirinden farklı olmalarının nedeni olabildiği gibi birlikte yaşamalarını sağlayan birleştirici bir işlev görmektedir. Örneğin, aynı bölge içinde yaşayan topluluklar farklı ırklardan gelebilirler ama doğum adetleri, halk oyunları gibi somut olmayan kültürel miras özelliklerinin benzer nitelik taşıması bu toplulukları yakınlaştırıcı unsurlardır’ ‘Böylece kültürün bir çeşit çevreye uyum olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (Haberal, 2011)

Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın 1988 yılında hazırladığı “Bir Yörenin Turizm imkânlarının Değerlendirilmesi için Rehber” adlı yayında “Kültürel Değerler” başlığı altında bazı alt başlıklar verilerek bir sınıflandırma yapılmıştır. Bunlar aşağıda sıralanmaktadır.

Tarihi eserler, adı altında yörenin tarihini yansıtan, günümüze kadar gelmiş eserler: Cami, han, hamam, türbe, su kemeri, tescilli yapı sokak, anıtsal ağaçlar, çeşme, kervansaray, saat kulesi sayılabilir.

Arkeolojik eserler, olarak ise yörede yaşamış çeşitli Medeniyetlerden günümüze kalan eserler olarak değerlendirilmiştir: Antik kent, kale, sur, tiyatro, hamam, su kemeri, nekropol, akropol, mabed, tapınak, kilise, sarnıç ile yeraltı arkeolojik eserleri buna örnektir.

Tarihi dini merkezler, değişik tarih dönemlerinde yapılmış dini yapılardır. Cami, türbe, manastır, kilise, sinagog tarihi dini merkezlerdir.

Müzeler, ülke ve yörenin tarihi ve kültürel özelliklerini yansıtan taşınabilir eser ve eşyaların sergilendiği açık ya da kapalı mekânlardır.

Etnografya müzesi, arkeoloji müzesi, açık hava müzesi, özel konulu müzeler buna örnektir.

Festivaller, yılın belirli günlerinde düzenlenen konulu ulusal veya uluslararası katılıma açık (müzik, tiyatro, özel konulu toplantılar) faaliyetler bütünü olarak kabul edilmektedir.

Özel günler, gelenek ve göreneklerden ya da dini inançlardan kaynaklanan, törensel özelliği olan günlerdir.

Yöresel el sanatları adı altında ise halı, kilim gibi dokumalar, toprak işleme, ağaç işleme, bakır işleme, tas işleme, mücevher sıralanmıştır.

Türk folkloru, Türk turizmüne entegre edilebilecek özgün değerlere sahiptir. Folklor turistik talebin dogmasında rol oynadığı gibi turizme arz edilen değerler açısından da önemlidir (Haberal, 2011).

Kültürel Miras; süreçler (insanların düşünceleri ve yaşama biçimleri) ve bu süreçler sonunda oluşan ürünleri (binalar, el sanatları, sanat ve gelenekler) kapsamaktadır (Aliağaoğlu, 2004). Hazar (2010) 'a göre kültür bir toplumun bireyleri tarafından yaratılan değerlerin, gelenek ve göreneklerin, yaşantı ve düşünce sisteminin, sanatsal varlıklarının tümüdür. Kültürel miras ise en basit haliyle, "bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey" anlamına gelmektedir (Kuşçuoğlu ve Taş, 2017). Bir diğer tanım ile miras, bir nesilden diğerine bırakılan, önceki nesil için değerli, doğal veya kültürel değerlerden oluşmaktadır. Miras adı verilen değer, anıt, müze, saray, milli park, jeolojik yapılar, yemekler ya da gelenek gibi çok değişik formlarda karşımıza çıkmaktadır miras; "geçmişten miras alınan ve farklı nedenlerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak var olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünü olarak" tanımlanabilir (Çapar ve Yenipınar, 2016).

Bu sebeple turizmin geleceğinden bahsedebilmek için sahip olunan bu geleneksel ve özgün değerlerin korunması gerekmektedir. Turizm yerel kimliğin öne çıkarılmasını mümkün kılmakla beraber kültürel çeşitliliğin ve özgünlüğün korunması için aynı zamanda bir araçtır. Ayrıca yerel halkın kendi kültürel kaynaklarından dolayı gurur duyması, bu kaynakların geliştirilmesi ve korunmasına katkıda bulunmasını sağlar. Ülkeler kültürel değerlerini tüm toplumun değerli bir mirası olarak görmekte ve korumaya çalışmaktadır, bu şekilde toplumda sahip olunan kültürel mirasın sürekliliğini ve insan yaşamının zenginliğini anlama, geçmişle bir bağ kurma ve bugünü anlama duygusu oluşmasına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda kültürel mirası anlamak, bugün ve gelecek nesillerin yaşamlarına temel oluşturabilmektedir. Bu bağlamda yöresel yiyecekler de insanların geçmiş kültürleri ile bağ kurmasını sağlayan, toplumların dünü ve bugününü anlamalarına olanak sağlayan kültürün vazgeçilmez yapı taşlarından birisidir (Çapar ve Yenipınar, 2016).

Alan Yazın Taraması

Kuramsal Çerçeve

Geçmişe bakıldığında insanlar kızıağı eşyalarını taşımak, kar üzerinde rahatlıkla ilerleyebilmek için kullanmışlardır. Avladıkları avları, eşyaları taşımak için yapısı gereği az sürtünmede bulunduğundan kullanımı kolaylaştırmıştır. Kızaklar ilk başlarda mecburiyet olarak kullanılmıştır. Gün geçtikçe zaman süzgecinden geçerek geleneksel hal almıştır. Tarihteki sportif faaliyetlerin hepsi günümüzde geleneksel spor olarak adlandırılmaktadır (Tane, 2022).

Geçmişte geleneksel Türk sporları temel savaş eğitimi için hazırlık aşaması niteliğindedir. Geleneksel kızak sporu bunlardan biridir. Geçmişten günümüze kızak sporunu incelediğimizde kızak sporunun bugün eğlence ve geçmiş

yaşatma amacıyla varlığını sürdürdüğü görülmektedir. Ülkemizdeki kültürel çeşitlilik etkilenecek önemli yer tutan ve oluşumu yüzyıllar öncesine dayanan “ata sporları” günümüzde “geleneksel spor dalları” olarak adlandırılmaktadır (Tane, 2022).

Geleneksel kızak sporu federasyon bünyesine dâhil olmadan önce halkın ve yerel yönetimin desteği ile yarışmalar yapılmaktaydı. Federasyon bünyesine dâhil olunca bir gelişme kaydetmiş ve belirli bölgelerde yarışları yapılmaya başlanmıştır. Federasyon bünyesinde büyük gelişmeler kaydedilmiştir (Tane, 2022).

Geleneksel Sporların Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi

Geleneksel sporların tarihi incelendiğinde; Türk tarihinde spor, savaş aracına paralel bir şekilde gelişim göstermiştir. Geçmişten günümüze geleneksel sportlardaki genel görüntü savaş için yapılan egzersizlerdir. Örnek vermek gerekirse atlı cirit ve güreş aslında birer savaş egzersizidir. Savaşa hazırlanmak, formlarını kaybetmemek için yaptıkları bu egzersizler hem beden hem de ruhen formda kalmaları sağlanmaktadır (Tane, 2022).

Geleneksel sporlar geçmişte öncelikle koruyuculuk, daha sonra gösteriş ve cesaret göstergesi olarak düğünlerde oyun şeklinde oynanırdı. Geleneksel sporlar, genel olarak atlı ve atsız olmak üzere iki ayrı şekilde oynanmıştır. Atlı sporlar at üzerinde yapılan cirit, yar atlama gibi sportlardır. Atsız olanlar ise güreş, aba gibi sportlardır. Geleneksel sporlar ilk başlarda kendini korumak, avlanmak, dönem şartları ile başa çıkabilmek, hayatta kalmak ve kendini geliştirmek için yapılan aktivitelerdir. Eski zamanlarda hayatta kalabilmek için bu sporlar öğrenilmekteydi. Aynı zamanda düğünlerde eğlenmek için yapılan aktiviteler günümüzde belirli kurallar çerçevesinde geleneksel spor olarak adlandırılmaktadır (Tane, 2022).

Geleneksel Sporların Orta Çağ’daki Gelişimi

Türklerin ilk yerleşim bölgesi olan Orta Asya’nın karasal iklimi ve bozkırına bağlı olarak bölge şartlarındaki zorluk göz önüne alındığında Türklerin bedenlerinin çevik, ruhlarının dinç olması şart olmuştur. Yeri geldiğinde avlanabilmek için daha güçlü olmaları gerekmektedir. Kendilerinden daha güçlü avlardan kaçabilmek için ise onlardan daha hızlı ve çevik olmaları gerekmektedir. Bunun için coğrafi özelliklerden dolayı daha çok spor yapmış, daha çok çalışmışlardır (Özen 2012). Türkler göçebe bir toplum oldukları için eşyaları taşıyabilmek ve daha hızlı göç edebilmek amacıyla atları evcilleştirmişlerdir. O günden sonra atlarla olan bağları orta çağdan bu dönemlere kadar gelmektedir. Orta Asya’da düğünlerde özel günlerde ve savaşlarda bu sportların yapıyor olması, günümüze kadar gelmesi, sportlarının ne kadar köklü ve geçmişi sağlam olduğunun göstergesidir. Orta Çağ’da Türk devletlerinin spora olan yatkınlıkları incelendiğinde spor daha çok askeri aktiviteler ile paralel olarak görülmektedir. Türkler sporu her an savaş çıkacak gibi savaşa hazırlık olarak görmüşlerdir. Bundan dolayı geçmişten günümüze gelen geleneksel sportlarda bir aktivite olarak değil daha çok saldırı ve savunma üzerine kurulmuştur. Bundan ötürü Türkler sporda öğretici bir millet konumundadır. Orta çağda Türkler sporu savaş hazırlıklarından başka düğünlerde, törenlerde belirli kurallar çerçevesinde düzenleyerek eğlenceli aktivite olarak da kullanmışlardır. Selçuklu ve Osmanlı döneminde spor, geçmişte ataların kültüründen esinlenerek yapılan eğlence ve savaş aracı olarak varlığını sürdürmüştür (Özen, 2012; Tane, 2022).

Türklerin göçebe yaşantısı gereği diğer kültürlerden farklı olarak tiyatro, hipodrom tarzı yerler inşa edilmemiştir. Bundan dolayı Oğuz kültürüne sadık kalarak sportları icra etmişlerdir. Osmanlı Devleti’nde diğer Türk devletleri gibi spor her zaman ön planda tutulmuştur. Spor her dönemde farklı şekillerde uygulanmıştır. Örnek vermek gerekirse

kuruluş döneminde dağcılık, binicilik, avcılık, güreş, ok atma ve kılıç kullanma örnekleri bulunmaktadır. Osmanlı Dönemi'nde sporlar genel olarak başkentteki sarayda ve ordu içerisinde yapılmıştır. II. Beyazıt ile birlikte oyunlar bazen festival bazen de yarışma şeklinde ülkenin topraklarına yayılmıştır. Osmanlı Devleti yaptığı reformlardan sonra Cumhuriyet Dönemi'ndeki sporun önünü açmış, alt yapısını hazırlamıştır. Osmanlı Dönemi'nde yapılan reformlar, yurtdışından getirilen hocalar, yabancı uyruklu vatandaşların etkisi dâhilinde ülkemizde spor müsabakaları yapılmaya başlamıştır. İlk başlarda Türklerde sporun avlanma, okçuluk, savaş için savunma amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Bu dönemde ise tamamen profesyonel olarak yapılan bir aktiviteye dönüşmüştür (Özen, 2012; Tane, 2022).

Geleneksel Kızak Sporuna

Geleneksel Kızak Sporuna Kızak, kar, buz gibi kaygan zeminlerde ulaşım ve taşımaya sağlayan bazen eğlence ve spor faaliyetleri üzerinde aktif işlem gören araçtır. Genelde tek ya da iki kişi taşıma kapasitesi olmaktadır. Altında iki uzun kaydıracağı vardır. Tutarak, sırt üstü ayakları başa gelecek şekilde ya da iki kişinin arka arkaya oturarak ulaşımını sağladığı sürtünmeyi azaltan araçtır (Tane, 2022). Kızak geçmişten günümüze kutup altı bölgelerde yaşamı kolaylaştırmak için ulaşım ve taşıma aracı olmuştur. Zaman geçtikçe daha çok gelişerek bir spor dalı olarak karşımıza çıkmıştır. Kızak kullanımı, bölgesel olarak farklılık göstermektedir. Orta Asya'da savaş aracı olarak kullanılırken, Orta Avrupa ülkelerinde ulaştırma ve spor aracı olarak kullanılmıştır. 18. yüzyılın ortalarından itibaren eğlence ve spor amaçlı birçok kızak türleri oluşmuştur. Kızak birçok kültürde ve bölgede farklılık göstermektedir. Günümüzde eğlence kızığı olarak toboggan (tahta ya da plastik) foam, çelik kaydıraklı kızak, saucer (plastik ya da metal kavisli ve yuvarlak) gibi kızak çeşitleri vardır. Yarış kızakları: isebobsleigh kızığı, skeleton (cresta) kızığı ve luge kızığıdır. Geleneksel kızığımız yapı bakımından luge kızığı ile benzerlik göstermektedir. Geleneksel kızak, yabani erik ya da buzda kaymaya müsait sertlik ve ağırlıktaki ağaçlardan imal edilen, üzerine hiçbir madde çakılamayan veya ilave edilemeyen, sadece kaymayı hızlandıracak maddeler sürülebilir araçtır (Tane, 2022).

Geleneksel Kızak Sporunun Tarihçesi: Geçmişten günümüze insanın tabiatla savaşında kızak etkin rol oynamıştır. Kızak; ulaştırma, savaş aracı, avlanma konusunda ve eğlence amaçlı insanların her anında yanında yer almıştır. Kızak konusunda tarihi belgeler milattan sonra 900'lü yıllara dayanmaktadır. Milattan sonra 900'lü yıllarda kızak kullanımı coğrafi bölgelere göre sınıflandırılmaktadır. Kutup altı bölgeler, Orta Asya ve Orta Avrupa kış mevsiminin yüksek geçtiği bölgelerde kullanılmıştır (Mursalov, 2009). Kızak Sibiry'a'da yaşamış olan Altayların yazılı kaynaklarında rastlanmaktadır. Altaylar tarihi milattan önce iki binli yıllara kadar dayanmaktadır. Altaylar, Türk halklarından biridir. Türk halkı, Ruslar, Finlandiyalılar, Slovakya ve Sırp kısıması Sibiry'a bölgesinde icat edilmiş ve kullanılmıştır (Tane 2022). Türkler hakkında komşuları tarafından yazılmış ilk yazı Çin tarihçilerine ait 'tahta ata binmiş Türkler' olarak bilinmektedir. Orta Asya'da Göktürk kabileleri sığır kemiklerinden yapılmış kayaklar ile 'sığır ayaklı Türkler' olarak bilinmektedir. Ağaçtan yaptıkları kızaklar ile ise 'ağaç ayaklı Türkler' olarak bilinmektedir. Dünyada ski olarak bilinen kayak kelimesi Norveç dilinde ağaç yongası ve tahta parçası demek olan skidh ve Almandaki 'skidh' ile aynı anlamdadır. Türklerde kızığı anlatan yazar Resideddin, 1310'da yazdığı Türk ve Moğol tarihine ait eserinde Sayan Dağları'ndaki ormanlarda Uranhaların ülkesinde kayakçılığın yaygın ve gelişmiş olduğunu anlatmıştır. Türkler dini motiflerinde kızığa yer vermemiştir. Osmanlı zamanında kızığa 'ivik' denilmekteydi. Osmanlı'da kızakların bulunduğu bir savaş ordusu bulunmaktaydı (Eski, 2004; Mursalov, 2009).

Yöntem

Çalışma betimsel olarak ele alınmıştır. Betimsel araştırmalar eldeki bir durumu olabildiğince eksiksiz ve dikkatli bir şekilde tanımlayan araştırmalardır. Bu tür araştırmalarda incelenen durum ve olay detaylı bir biçimde araştırılıp “ne” oldukları ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır (Aydın & Haberal, 2022) Çalışmada veriler nitel araştırma yönteminden yararlanılarak toplanmıştır. Bu çerçevede araştırmacılar saha ziyaretlerinde not günlükleri tutmuş ve doküman taraması yapmışlardır. Doküman incelemeleri nitel araştırmalarda öncelikle ihtiyaç duyulan veri/bilgi kaynaklarıdır.

Geleneksel Ağlı Kızak Sporü ve Özellikleri

Geçmiş yıllarda Ağlı kızak yarışlarını köy muhtarlıkları tarafından düzenlenirdi. Yakın geçmişte ise belediye ile köy muhtarlarıyla birlikte ortak hareket edilerek yapılmaktadır. Ağlı Sinan köyünde yapılan 18-19 Şubat 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen Kastamonu üniversitesi Turizm fakültesi ve Ağlı belediyesinin paydaş kızak yarışlarında alan araştırması ve gözlem yapılmıştır.

Alan bilgisi: Ağlı sinan mahallesinden İlçe merkezine 4 km Kastamonu ana yoldan 2km Kastamonu merkeze 40 km uzaklıktadır.

Pist uzunluğu: Günümüzde pist uzunluğu 180 cm, ancak eski tarihlerde 200 mt lik bir uzunlukta olmuştur. Eski güçlü insanlar pisti uzunluğunu geçip pist sonundaki tepeyi ardına aşıyorlardı. Pistin startından 60m inişi bulunmaktadır. İnişten sonra 120 m yukarıya kadar toplamda 180 m dir. Ancak pisti mesafesini sonuna kadar geçildiğinde pist 200 m ye kadar çıkarılır.

Yarış öncesi hazırlıklar; Yarış öncesi komite belirlenir. Komite 10 kişilik bir ekipten oluşmaktadır. Yarışların ne zaman ne şekilde yapılıp yapılmayacağı komite tarafından belirlenir. Yarışlarda dereceye girenlerin ödülleri belirlenir. Tüm hazırlıklar planlanır.

Pistin hazırlığı ve özelliği; İlk olarak bir kayak yolu oluşturuluyor. Pistin etrafı boşaltılıyor. Köyler ortaklaşa belirlediği kişilerce yarış pisti düzenlenmektedir. Seçilen insanlar ayaklarına giydikleri çarıkla kar yağdığı zaman pisti düzgün hale getirmektedirler.

Pistin genişliği 1 mt. Pistin iç tarafı kayak yolu 20 cm. dir. Kızaklar ise bu pist ölçülerine göre hazırlanır. Pistin bozulmaması için su dökülüp çarıkla ezilip kızak yolunun buz tutması donması sağlanır. Start başında ahşap 2 kazık sağ da ve solda olarak bunların ortasında kızak ve yarışmacı hemen 1 er m aralıklarla 3 adet kar tümülüsü yüksekliği bulunmaktadır. Bu Tümülüslerden hızlanmak için kazıklara ve Tümülüslere güç verilerek yarışa devam edilir.

Yarışlardan 1 gün önce eleme yarışları yapılır. Bu yarışlara kendine güvenen herkes katılabilir. 2 gruba ayrılarak ilk on a gireni sıralamaya alarak yarış sonunda finalde yarışacak olanların sıralaması belirlenir. Torbadan kura çekilir finalde elemelerde ilk on a girenler ya da sıralamada önde olanlar yarış günü ilk torbaya konulurlar.

Yarış günü yapılanlar: Yarışlar sabah erkenden başlar. Bunun sebebi ise güneş ışınlarının karı eritmemesi için buz tutmuş zeminde kaymak hedeflenir. Eğer karlar erimeye başlayınca yarışlar tam kıvamında olmaz kayıklar istediği hızı alamazlar. Eğer yarış günü kar yağarsa yağın kar yine ekipler tarafından çarıklarla düzeltilerek pist hazır hale getirilir. Elemeden sonra sıralamaya giren yarışmacılar start alanında bir araya gelirler. Komite ve hakemler hazır bulunur. Pistin etrafında güvenlik önlemleri alınır pistin etrafı şeritlerle çevrilir. Pist içerisine kimse sokulmaz.

Yarışlar sunucunun pisti yöneten yetkilinin komutlarıyla ve hakemlerin koordinasyonlarıyla yarışlar sırasıyla tamamlanır. Pisti en uzun mesafeyi kat eden kızak sahibi yarışmayı kazanır. Yarış günü ayrıca çeşitli etkinlikler de konularak yarışlara ayrı bir hareketlilik ve eğlence katılır.

Çarık: Manda derisinden yapılan ipleri olan bağcıklı altı düz ve zemini düzgünleşitren bir ayak giyeceği.

Bulgular

Araştırma kapsamında gerek doküman taramasıyla gerekse saha ziyaretlerinde elde edilen veriler değerlendirilmiş, Kastamonu ilinin Ağlı ilçesindeki geleneksel olarak sürdürölen Kızak yarışları eksiksiz bir biçimde belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada Ağlı ilçesi geleneksel kış sporları potansiyeline sahip olduğu düşünölen alan Ağlı Sinan Mahallesiindeki alanlar olarak belirlenmiştir.

18 şubat 2022 tarihinde Ağlı sinan mahallesi kızak yarışları pistinde mahalle muhtarı Cengiz Özkan tarafından kızak ve yarışları ile ilgili açıklamalarda bulundu:” Geleneksel Ağlı kızak yarışları 600 yıllık bir gelenektir. Eski insanlar köyde ve çevre köylerden gelenlerle(ilçelerdende) eğlence şeklinde iddialaşarak etkinlikler yapmışlardı. Oğün bu gün devam etmektedir. Eskiden buralarda 2.2 m kar yağardı. Kızaklar erik ağacının orta yaş sağlam olanın özünden yapılır. Uzunluk 150 cm genişlik 20 cm dir. Keçi yün çorabının eskisin ile inek – boğa nın çene kemiğinden sertleşitirilip kara sakızla ovarak kızaklar bozulmadan uzun yıllar kullanılır. Leçi don yağı, bal mumu, kara sakız aynı orantıda kaynatılıp merhem haline getirilip kayıkların altına sürölür. Böylelikle kayıkların altı korunmuş olur. Kızak yarışında yarışçılar pist startındaki kazıklardan iyice asılarak kar toparındanan (Tümülüs) güç alarak hızlanırlar. Kayığın üzerine yatar pozisyonda en uzağa giden yarışmacı birinciliği alır”

Ağlı Sinan köyünde yapılan 18-19 şubat 2022 tarihlerinde gerçekteşitirilen Kastamonu üniversitesi Turizm faköltesi ve Ağlı belediyesinin paydaş kızak yarışlarında alan araştırması ve gözlemimize göre Ağlı Kızak yarışlarında kullanılan kızakların isimleri ve özellikleri aşağıdaki gibidir.

- Canlıca: Canlıca isimli kızak 123 cm boyunda, 17 cm eninde, 4,3 kg ağırlığındadır. Ayakları yabani erik ağacının özünden yapılmıştır.
- Cinibiz: Cinibiz isimli kızak 132 cm boyunda, 15,5 cm ağırlığı, 4,3 kg'dır.
- Fermansız: 141 cm boyunda, 16 cm eninde, 4,3 kg ağırlığındadır.
- Hacıset: (Vahit Yılmaz) 136 cm boyunda, 16 cm eninde, 3,5 kg ağırlığındadır.
- Karakayık(Cemal şahin): 129 cm boyunda, 16,2 eninde, 4,5 kg ağırlığındadır.
- Karakayık: Niyazi Ören): 148 cm boyunda, 15,5 eninde, 3,650 kg ağırlığındadır.
- Karayılan:(Yunus Kömürcü) koyu rengi olduğu ve kayması yılanı benzediği için karayılan denilmektedir 134 cm boyu 'da 17 cm enindedir.
- Sarıkayık (Lütfullah Yanıkaya): 163,55 boyunda, 15 cm eninde, 4,015 kg ağırlığındadır.
- Sarıkayık (Ragmi Çullu): 138 cm boyunda, 16,5 eninde, 3,75 kg ağırlığındadır.
- Topuz kayağı: (Harun şahin)122,5 cm boyunda, 16,5 cm eninde, 4,3 kg ağırlığındadır
- Yanımalaklı: (Erasman Dikmen) 131 cm boyunda, 17 cm eninde, 4,35 kg ağırlığındadır.

Yanımalaklının yarış hikayesi ise şöyledir: zamanın yöneticisi Yarışmacıya şöyle diyor:” yarışı kazanırsan sana manda vereceğim. Yarışmacının cevabı ise ”malağıda yanında verirsen yarışmaya katılırim demiş”ve yarışmayı

kazanmış. Bu olaydan sonra adı Yanımalaklı olarak kalmıştır. Şimdiki ödülleri ise 1. ye dana, 2.ye koç, 3. ye hindi verilmektedir.

Son yıllarda hava şartları elverişli olmadığından ve pandemi sebebiyle 5 yıl yarışlar düzenlenmemiştir. En son 19 Şubat 2022 yılında Ağlı belediyesi ve Kastamonu üniversitesi turizm fakültesinin birlikte organize etmesiyle başarılı bir çalışmayla kızak yarışları sonuçlanmıştır. Ülkenin birçok yerlerinden gelen katılımcılar ve üniversitenin paydaş olmasıyla bu sayı çok artmış büyük kalabalık oluşturulmuştur. Kızak yarışların da yarışların ardından konser, çeşitli yarışlar konularak etkinlik çeşitlendirilip gün boyu dolu dolu programla sonlanmıştır. Özellikle çocuklara yönelik etkinlikler yapılmıştır. Hediyeler ikramlar yapılmıştır. Çeşitli illerden özellikle doğu bölgelerinden (Rize- Erzurum- Artvin) gelen dağcılarının kar mağaraları, Kar tüneli, İğlolar, Kardan masa, kardan sandalye yapmaları yarışlara farklı bir özellik katmıştır.

Uluslararası yarışma niteliği kazanmış luge ve çift kişilik bob kızığın benzeyen geleneksel kızığın yerel adı 'kayık'(Kızak) tır. Geleneksel kızak sporu, tek kişinin kaydığı bir kızak türüdür. Kişi kızığa ayaklarını uzatarak sırtüstü yatırılır, ellerini diz hizasına çekerek yarışma boyunca hareket etmez.

Kızığın teknik özellikleri şunlardır:

- Kızakların geçmişten günümüze 400-600 yıllık bir geçmişi vardır.
- Kastamonu bölgesi Küre ve Ağlı ilçelerinde 250 yıllık kızaklar bulunmaktadır.
- Kızaklar hem kullanılan malzemeden hem de yapımındaki işçilikten günümüze kadar saflığını ve sağlığını korumuştur.
- Kızakların yapımında kullanılan yabani erik, çam ve meşe ağaçları bölgede bulunmaktadır.
- Genel olarak yabani erik ağacından imal edilmektedir.
- Yabani erik ağacı çok sert bir dokuya sahip olduğu için sürtünmede çok zor aşınmaktadır.
- Geleneksel usuller ile yağ ve reçine yedirerek malzemenin daha dayanıklı olması sağlanmaktadır.
- Kesilen yabani erik ağacı bir müddet bekletilerek kuruması sağlanmaktadır.
- Ağaçların çatlamasını önlemek için bezir yağı sürülebilir.
- Ağacın toprak altında ya da güneş almayan yerde bekletilmesi ağacın çatlamasını önlemektedir.
- Ayrıca sürülen yağ ve reçineler kızığın uzun ömürlü olmasını ve daha iyi kaymasını sağlamaktadır.
- Kızak parçaları; bir çift ayak, üç bağ ve kayık tahtasından oluşmaktadır.
- Boyu 125 cm ile 150 cm arasında olacak şekilde, genişliği 20 cm içten 16 m yüksekliği ise 10 cm'den fazla olmayan, iki ayakları arası 5 cm olan oval ve tamamen ahşaptan yapılan alettir.
- Eski kayakların yapımında rende ve zımpara yerine kayık taşı kullanılmaktadır.
- Kimi yerlerde kemik ile ayakları zımparalayarak daha kaygan ve daha güzel olması sağlanmaktadır.
- Bozulan ayaklar kayık taşı ile düzeltilmektedir. Kızaklar kendi aralarında 15 çeşide ayrılmaktadır.

Bunlar usta ismine göre ve yapılış şeklindeki ufak değişikliklerle farklılık göstermiştir.

Aydoğdu (s. 68, 2018) çalışmasında Kızak yarışları için; Kastamonu'nun tam ortasında yer alan şirin Ağlı ilçesine mal olmuş bir etkinlik olan, tarihçesi henüz belli olmayan yaklaşık 400 yıldır geleneksel olarak devam ettirebilecek yetenekteki oğula babadan en önemli miras olarak bırakılan bir gelenek olduğunu açıklamaktadır.

Geleneksel Spor Dalları Federasyonu, geleneksel kızak sporunu 2002 yılında Resmî Gazetede yayımlayarak geleneksel kızıağı bünyesine kabul etmiş, yarışlar resmîyet kazanmıştır (Resmî Gazete, 2002; Eski, 2004). Federasyon kabul ettikten sonra resmi kurallar konulmuştur. Resmi kurallar özünü bozmadan ufak değişikliklerle belirlenmiştir. 2002 yılından önce bölgenin coğrafi koşulları, doğal şartlar ve insanların yaşam biçimlerine göre çeşitli kurallar oluşturulmuştur. İlk başlarda kuralları belirleyen kişiler kızak sahipleri iken daha sonra yarışçılar ve seyirciler kuralları belirleme konusunda etkin rol oynamıştır (Eski, 2004). İlk kural, kızak sahibi haricinde bir kişi daha kızıağı kullanabilmektedir. Kişiler belli olduktan sonra kura çekilerek sıralama belirlenir. Bazı resmi olmayan müsabakalarda ise şu kurallar mevcuttur. Yarışmacı yedek kızak kullanarak üç kere yarışabilir. İlk seferinde kendine yol açar, ikincisinde ise yolu kayganlaştırarak üçüncü kayışında daha hızlı bir performans elde etmek için çabalar ve hangisinde daha ileri gittiği hesaplanarak nihai derecede geçerli olur. Yarışmacı başlangıçta yanındaki kızakları çekerek hızlanır ve çıkışta kara üç kere pençe atarak hızını arttırabilir. Yarışmacı yarış sonuna kadar elini ve ayaklarını kullanarak hız arttırıcı hareket yapamaz. Ayrıca bazı yarışmacılar kilolarını arttırmak için bellerine kurşun ya da zincir gibi ağırlıklar bağlayabilirler.

Günümüzde Geleneksel Spor Dalları Federasyonunun belirlediği kurallar şöyledir. Bu kurallar Türkiye Geleneksel spor dalları federasyonu kızak ve atlı kızak spor dalları 1. Çalıştay'ında belirlenmiştir. Yarış Pisti Yarışma pisti en fazla %70 iniş eğimi, iniş eğiminden sonra %20 veya %30 daha az çıkış eğimlidir ve pist uzunluğu en az 250 metre olmak şartıyla düzgün bir zeminde yapılır. Yarışma pist genişliği en az 100 cm.,kızak yolu genişliği 25 cm. ve 4 tek ray genişliği 5 cm. oval olmalıdır. Start yerindeki hızlanma kazıkları pist üzeri yüksekliği 40 cm.'dir. Yarışma pistinin başlangıcında birer kızak boyu (150 cm) aralıklar ile 3 tane kar tepeciği bulunur. Bitişte kızıağın ön uç kısmı esas alınır. Yarış hakemi tarafından işaret flaması dikilir. Yarış pist güvenliği için pistin sol ve sağ tarafına güvenlik şeridi çekilir (10metre). Geleneksel Kızak Geleneksel kızaklar ahşap malzemedden yapılmış olmalıdır. Geleneksel kızak uzunluğu en fazla 150 cm. olmalıdır. Geleneksel kızak genişliği dıştan 20 cm-İçten içe 16 cm. Teke yüksekliği 9 cm olmalıdır. Yarışma Kuralları Müsabakaya katılması teknik toplantıda kesinleşen sporcuların müsabaka sıraları başhakem tarafından kura ile belirlenir. Sporcular kura sırasına göre başhakem tarafından yarışmak üzere davet edilir. Müsabakalar, müsabaka hakem heyetinin uygun bulduğu kızaklar ile yapılır. Bu esnada sporcunun bir deneme kayışı hakkı olup, isterse deneme hakkını kullanır. İstemez ise direk kayışını yapar. Fakat kaymadan önce başhakeme hangi kayışı yapacağını sözlü olarak bildirmek zorundadır. Sporcuların iki defa kayma hakkı vardır. İsterse bu iki hakkı da kullanabilir. En uzağa kayan sporcunun birinci olması suretiyle dereceler belirlenir. Ayrıca uzağa kayma eğimi uygun olmayan zeminlerde uygun kayma derecesinde olup, yukarıdan aşağıya en az 50 metre ve en çok 250 metrelik bir kayma mesafesi olan pistlerde yapılacak müsabakalarda kayışlar tekli olarak start hakemi (başlangıç) ile finish(bitiriş) hakemi arasında hatasız bitirişe ulaşanlar için kronometre ile zaman tespiti yapılarak en az zamandan en çok zamana doğru sıralamaları belirlenir, dereceleri verilir. Sonuç, başhakem tarafından ilan edilir. Müsabaka sonucunda eşit mesafede derece yapan sporculara bir yarış daha yaptırılır. Eşitlik bozulmazsa hakemler tarafından kura çekimi ile sıralama belirlenir. Hızı arttırmak için sporcular üzerlerine vücut ağırlığını arttırıcı materyaller kullanılamaz. Tespiti durumunda sporcu, hakem heyeti tarafında diskalifiye edilir. Sporcu pist başında iki tarafa çakılı kazıklardan elleriyle hız alıp hareket ettikten sonra iniş başlamadan iki tarafa hazırlanan kar topaklarına en fazla 2 metrelik mesafede ellerini vurarak hız alabilir ya da vurmadan yarışa devam edebilir. Hızlandıktan sonra sporcu kızıağı sırt üstü yatarak rüzgârdan en az etkilenecek şekilde bacaklarını birbirinin üzerine koyacak şekilde uzatır ve pantolonunu diz üzerinden tutarak yarışa devam eder. Hızlandıktan sonra sporcu bitişe varıncaya kadar

elleri veya ayakları ile hız arttırıcı hareketler yapamaz, ayaklarını yukarıya kaldırarak yarışmaya devam edemez. Kuralların ihlali durumunda sporcunun yarışı geçersiz sayılır. Sporcu bitiriş noktasında kızaktan inerken kalçası ile kızıağı ileri iterse kural ihlali yapmış olur ve yarışı geçersiz sayılır. Bitirişte kızıağın ön uç kısmı esas alınır ve bitiriş (finish) hakemi tarafından işaret flaması dikilir. Bitiriş noktasına dikilen flamaya sporcunun numarası yazılır. Hakem tarafından kayış mesafesi not edilir. Sporcuların müsabaka sırasında kask takması ve numaralı yelek giymesi mecburidir. Hakem heyeti en az 6 kişiden oluşur. (2 Start-2 finiş-2 orta hakem) Pistin bozulmaması için topuksuz, altı düz ve yumuşak ayakkabı giyilir.

Yarış Kategorileri Sporcular aşağıda belirtilen yaş guruplarına göre yarıştırlır.

- 8-13 yaş ve aşağısı minikler,
- 14-15 yaş grubu yıldızlar,
- 16-17 yaş grubu gençler,
- 18-25 yaş grubu büyükler, • 26-50 yaş arası veteranlardır.

24 Mart 2017 tarihinde Ankara'da yapılan Çalıştay 'da alınan kararlar yukarıdaki gibidir. Bu talimatların yürürlüğe girmesinden sonra 10.12.2014 tarihli geleneksel kızak müsabaka talimatları yürürlükten kaldırmış demektir.

Geleneksel Kızak Spor Malzemeleri: Kastamonu geleneksel kızak sporu malzemeleri Kastamonu bölgesi, Küre ve Ağlı ilçeleri ormanlarında bulunan sert ağaçlar kullanılarak yapılmaktadır. Kızakların tamamı ağaç malzemeler kullanılarak yapılmaktadır. Malzeme seçiminde kullanılış amacına yönelik sert ve dayanıklı ağaçlar tercih edilmiştir. Kayık ayakları yapımı diğer ağaçlara göre sert dokuya sahip olan erik ağacı özü kullanılarak yapılmaktadır. Bazı kaynaklarda sakız ağacı kullanıldığı görülmüştür. Kızıağın özleri meşe ağacından, tahtası ise çam ağacından yapılmıştır. Tarihi kızaklarda hiçbir şekilde metal birleştirici madde kullanılmamış, sadece ağaçtan yapılmıştır. Tarihi kızaklarda balta, keser, testere, rende, demir burgu ve kayık taşı gibi aletler kullanılmıştır.

Kızak ayaklarına şekil vermek için kayık taşı kullanılmaktadır. Kızakların daha iyi kayması için ayak bölgelerine bezirgân yağı sürerek hem sürtünmeyi azalttıkları hem de ayakların yıpranmasını önledikleri bilinmektedir. Kesilen erik ağacının toprak altında bekletilerek, kuruma esnasında çatlamaması ustalarının işinin ehli kişiler olduğunu ve eski kızakların günümüze nasıl sağlam şekilde geldiğinin kanıtıdır. Şu an federasyon bünyesinde yapılan yarışlarda koruma amaçlı kıyafetler ve kask verilmektedir (Tane, 2022: 21).

Geleneksel kızak genellikle erik ağacından yapılmaktadır. Teknik özellikleri ve malzemeleri ise, bir çift ayak, üç bağ ve kayık tahtasından oluşmaktadır. Geleneksel kızak yarışları; yarışma şekli, kuralları ve teknik özellikleri bakımından luge kızıağına benzemektedir. Geleneksel kızak sporu, kış sporları kapsamında uluslararası bir seviyeye ulaşmıştır ve 2002 yılında geleneksel spor dalları federasyonu bünyesine dâhil olmuştur. Günümüzde önemini iyice arttırmış; ocak ve mart ayları içinde ülke genelinde yarışlar yapılmaktadır. (Tane, 2022: 25).

Türkiye, dünyada kızıağı ilk icat eden toplum olmasına rağmen bu konudaki bilinirliği uluslararası düzeye ulaşamamıştır. Kış sporları ile ilgili yapılan uygulamalar yeterli seviyede olmadığı için uluslararası düzeye ulaşamadığı görülmektedir. Dünyada uluslararası alanda yapılan Luge (Yarış Kızıağı), Skeleton ve Bob kızıağı kış sporları, materyal ve kullanım tarzları ile geleneksel kızaktan farkı bulunmamaktadır. Ayrıca Kastamonu ilinin bazı bölgelerinde geleneksel kızak tarihçesinin 400 yıllık bir geçmişi olduğu belirtilmektedir. Kastamonu'da geçmişten

beri böyle bir kültürün olması spor tarihimizin ne kadar köklü olduğunu göstermektedir. Son yıllarda Küre ve Ağlı ilçelerinde Geleneksel Spor Dalları Federasyonu ve halk tarafından geleneksel kızak adı altında etkinlikler ve yarışmalar düzenlenmektedir. Kızak sporu Geleneksel Spor Dalları Federasyonu tarafından kabul edilerek Resmî Gazetede Yayınlanmıştır (Resmî Gazete, 2002: 143; Eksi 2004: 6; Tane, 2022: 40).

Kızak sporu farklı ülkelerde farklı amaçlarda kullanılmıştır. Anadolu'nun pek çok bölgesinde kış aylarında kızak yarışmaları yapılmaktadır. Geçmişte geleneksel olarak yapılan kızak yarışmaları Kastamonu'nun Küre ve Ağlı ilçelerinde 400 yılın üzerinde bir geçmişi bulunmaktadır. Kastamonu ili Küre ilçesine bağlı olan Belören köyü ve Ağlı ilçesi Sinan mahallesinde belli kurallarla yapılmaktadır. 2002 yılından itibaren Geleneksel Spor Dalları Federasyonuna bağlı olarak ocak ve şubat aylarında kızak yarışları festival şeklinde düzenlenmektedir. Festivallerde geleneksel kızak yarışı, kardan adam yapma yarışı, ateşten atlama gibi etkinlikler düzenlenmektedir.

Kış Sporları Turizmi

Kış turizmi, odağında kayak sporu bulunması sebebiyle kayak sporuna uygun karlı ve eğimli alanlara yapılan seyahatleri ve bu seyahatlerden konaklama hizmetleri basta olmak üzere diğer hizmetlerden faydalanmayı kapsayan faaliyetlerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Koşan, 2013).

Kış Sporları Turizmi Kış turizmi dağların tepesindeki karlı alanlarda yapılan kış sporlarının ağırlıklı olarak yapıldığı bir turizm çeşididir. Kış turizmi; misafirlerin seyahat ederek konaklama ve yiyecek hizmetleri aldığı gerekli materyalleri satın aldığı ya da kiraladığı tesislere gelmesine denir. Kış sporları turizmi yapabilmek için karlı, engebeli ve eğime elverişli bir alan olması gerekmektedir. Kış turizmi, temelinde kış sporlarını bulunduran eğimli, karlı bölgelerde ve kapalı alan içinde buz üzerinde yapılır. Kış turizmi gelen turistlere doğa ile iç içe olarak sportif faaliyetlerini sürdürmesine fiziksel ve sağlık açısından iyi vakit geçirme olanağı sağlamaktadır. Kış sporları turizmi karlı alanda bireysel ya da bir ekip halinde belli bir eğim ve yükseklikte kayak, yürüyüş, tırmanış gibi sporların yapılmasını sağlar. Bulunan bölgede kar kalınlığı ve karın bekleme süresi yapılan sporun süresini uzattığı gibi sporcuların da kış sporlarına ilgisini arttırmaktadır. Tesislerde kayakçıların belirli bir yüksekliğe çıkabilmesi için gerekli materyaller bulunmaktadır. Tesislere bulunan konaklama hizmetleri kayak materyalleri hizmetleri ve sporcuların piste çıktıktan sonra başlangıç noktasına kadar ulaşımını sağlayacak telesiyej ve teleski gibi altyapı malzemeleri kış turizminin hem de tesisin kalitesini arttırmaktadır. Kış sporları turizmi sadece kayak sporu ile sınırlı değildir. Kış aylarının doğal güzelliğini görmek isteyenler, iklim koşulları el verdiğince tırmanış yaparak ve fotoğraf çekerek doğa ile iç içe vakit geçirebilirler. Bu bakımdan kış turizmi bir alternatiftir. Günümüzde bacasız sanayi olarak nitelendirilen turizm sektörü gelişmektedir. Ülkemiz son yıllarda turizm sektörüne verdiği önemi arttırmıştır. Turizm sektörünü daha kalıcı kılmak amacıyla ürün çeşitliliklerine gidilmektedir. Turizm faaliyetini 12 aya yayarak sürdürülebilir turizm hedeflenmektedir.

Günümüzde yaşam standartlarının artması ile kış turizmi için tatile çıkan insan sayısı artmıştır. Dağcılık, kayak gibi kış sporlarının gelişimi aynı zamanda kış turizmini de geliştirmiştir. İnsanların şehrin gürültüsünden, stresinden kaçarak doğa ile iç içe olmak istemesi, karın tadını çıkarma isteği, spor ve eğlence kış turizminin gelişmesine katkı sağlamıştır. Kış turizmi sporlarının yapılabilmesi için en büyük etkenlerden biri de coğrafi özelliklerdir. Coğrafi özelliğin yanı sıra iklim, tesisleşme ve ulaşım gibi etkenler gelmektedir. Bu etkenlerin tam anlamıyla uygulandığı bölgelerde kış turizmi sporları olan kayak, dağ yürüyüşü gibi sporlar büyük ilgi görmektedir.

Kış turizm merkezlerindeki karın yerde kalma süresi, kayak bölgesinin topografik durumu, güneşli gün sayısı ve ulaşılabilirlik faktörleri kayak turizminin önemli bileşenlerindedir (Koşan 1996). Ayrıca manzara, flora, kültürel değerler gibi faktörlerle birlikte mekanik tesisler, yeme-içme, eğlence üniteleri ürünün cazibesini artıran en önemli unsurlardır (İncekara, 1998). Kayak bölgesindeki bu donanım gerek yöre insanı gerekse misafirlerin dinlenme talebini karşılayarak turistik alt yapının ana unsurunu oluşturmaktadır. Kayak alanlarında uzun vadede başarılı olmanın bir diğer temel unsuru da destinasyonların rekabet yetenekleridir.

Turizm sektöründe fiziki coğrafya ve iklim faktörlerinin yanında, doğal kaynaklar rekabet gücünün önemli unsurlarıdır (Hallman & Breuer, 2010).

Kış turizmi için belli bir yükseklik ve eğim ile kayak sporunun yapılabilmesine uygun mekânlar ve kayağa uygun kaliteli kar gerekmektedir. (Won & Hwang, 2009). Ayrıca yüksek yerlere kayakçıları taşıyacak telesiyej, teleski gibi araçlar da kış turizminin ihtiyaç duyduğu temel altyapı unsurlarındandır.

Kış turizmi, sezonunun uzunluğu ve karın yerde kalma süresi ile doğru orantılıdır. Kış turizmi potansiyeline sahip bir bölgenin bu potansiyeli değerlendirebilmesi için gerekli unsurlardan biri de konaklama ve ulaşımıdır. Belli yüksekliklerde konaklama tesisleri kurmak ve hizmet kalitesinde sürdürülebilirliği sağlamak önemlidir. Turistik ürününün bileşik ürün özelliği nedeniyle karlı ve eğimli arazi parçalarında ulaşım sürekliliği olarak bulundurulacak karayolu ve havaalanı hizmetlerinin yerine getirilmesinin yanında yeme içme ve eğlence işletmelerinin bulundurulması ürün cazibesini artıracak temel bileşenlerdendir (İncekara, 1998).

Sonuç ve Öneriler

Kastamonu; kendine has coğrafyası, dört mevsimin birlikte yaşanabildiği iklimiyle ve eşsiz doğal güzellikleriyle Tabiat Turizmini en iyi şekilde gerçekleştirebilecek imkânlarla sahip bir ilimizdir.

Kastamonu ilinde Kayak ve kış turizmi çeşitlerinin yanında yılın 12 ay turizm yapılabilecek kapasitede birçok Tabiat turizm çeşitlerini ve faaliyetlerinin gerçekleştirilebilme imkânları bulunmaktadır.

Ülkenin topografyası, iklim şartları, bulunduğu coğrafik konumu, çekici manzaraya sahip alanları ve misafirperver halkı kış sporları için uygun potansiyeller taşımaktadır.

Kastamonu genelinde ve Ağlı ilçesi özelinde merkezi konumu, topografik yapısı ve iklim koşulları yönüyle bölgede ekonomik büyümeye önemli katkı verebilecek potansiyel sergilemektedir

“Spor etkinlikleri” ve spor organizasyonları da Spor turizminde önemli bir diğer arz segmentini ifade eder.

Altyapı, erişilebilirlik, misafirperverlik, mevcut faaliyetlerin karışımı ve hedef algılanan imaj misafir memnuniyeti için önemli faktörlerdir. Kayak turistleri beklentilerine cevap veren kayak merkezlerinin tüketici satın alma tutumlarını değiştireceği ve bunun konaklama işletmeleri doluluk oranları sonucunu doğuracağı düşünülmektedir.

Yenilikçi arz yapıları, yeni pazarlara girebilmenin yolunu açmaktadır. Bu nedenle aktüel gelişmeleri dikkate almak ve modern pazarlamanın gereklerini yerine getirmek gerekmektedir.

✓ Spor kulüpleri, federasyon, işletmeler, yerel yönetimler, kayak öğretmenleri, turizme mal ve hizmet üreten tüm işletmeler vb. arasında iş birliği modelleri geliştirilmeli ve oluşacak sinerjiden yararlanılmalıdır.

✓ Doğal peyzaj ve kaliteli manzara doğa sporlarında yüksek öneme sahiptir. Kış sporları merkezlerindeki çevresel kalite, doğal alanlara oranla fazla öneme sahiptir. Gelişmeler çerçevesinde sürdürülebilirlik kıstaslarına yönelmelidir.

✓ Palandöken kış turizmini ancak “kalite “anlayışı geleceğe taşıyabilecektir. Burada kastedilen beş yıldızlı turizm anlayışı olmayıp, fiyat/kalite ilişkisinin birbiriyle uyumlu olmasıdır. Ayrıca başarı göstergeleri olarak sadece misafir verileri değerlendirilmem.

Ağlı kızak yarışları ilçeye ve yerel halka sosyo kültürel ve ekonomik açıdan katkılar sağlayacağı kesindir. Kızak yarışlarının ilçeye birçok açıdan katkı sağlayacaktır. Bunlar;

- Ekonomiye canlılık kazandıracaktır,
- Bölgeyi kalkındırmasına katkı sağlayacaktır
- Bölgenin tanıtımına katkı sağlayacaktır
- Bölgenin sosyal gelişimine katkı sağlayacaktır,
- Gençlere yönelik faaliyetlerin artması sağlanacaktır,
- Bölgenin farkındalığını sağlanacaktır,
- Yerel kültürün tanıtılması,
- Kültür miraslarını sürdürülebilirliği sağlanacaktır,
- Yeni ve genç sporcuların keşfedilmesi sağlanacaktır.

Araştırma konusu olan alan; Zengin otsu bitki türleri, klima özelliğine sahip havası tüm bu değerlerin flora ile oluşturduğu peyzaj bütünlüğü oldukça güzel, seyri huzur ve mutluluk veren bir ortam sunmaktadır. Görsel ve estetik kaynaklar açısından oldukça yüksek bir potansiyele sahiptir. Dört mevsim turizme hizmet sunabilecek aktivitelere sahip olması ve bu konumunu devam ettirmesi, doğa sporları açısından da çok elverişli mekanlara sahip olması oldukça ilgi çekicidir.

Çevresinde Yamaç Paraşütü yapabilecek parkur alanlarının varlığı, atlı doğa yürüyüşü yapılabilecek çok sayıda alternatif sunması, civar yaylalar ve antik kentlere olan yol bağlantıları ile cip safari, bisiklet turları gibi organizasyonların yapılabilmesine ve birçok turizm amaçlı sportif faaliyet yapılabilecek alanlara sahip olması da cazibesini artırmaktadır.

Çevresinin sahip olduğu doğal güzellikler, tarihi kalıntılar, zengin flora ve fauna; foto safari, video safari ve botanik turizmi için de oldukça yüksek değerlere sahiptir.

Yapılan kızak yarışları ve alanla ilgili önerileri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- Yapılan kızak yarışlarının sürdürülebilirliği sağlanmalı,
 - Ulusal ve uluslararası alanda duyurulmalı,
 - Yöre halkına turizm bilincinin yerleştirilmesi,
 - Turizm alanında hizmet verem kurum ve kuruluşlara Tabiat Turizmi eğitimi verilmelidir. Ayrıca yerli halka bilimsel bilgilerle desteklenmiş yöre Tarihini kültürünü ve yöre bilgisi detaylıca anlatılmalıdır.
 - Şenlik alanının düzenlenmesi, çöp kovalarının uygun yerlere gerektiği miktarda konulması, park alanının, tuvaletler uygun yerlere yeniden inşa edilmeli ve katılımcıların rahatlıkla oturabilecekleri yerler yapılmalıdır
- Önemli noktalarda Piknik alanları, çöp kovaları, park yeri wc lerin yapılması

- Misafirlere, Otantik kültür yaşatılmalıdır, El sanatları ürünleri, Yöresel ürünler, yöre ile ilgili tanıtım broşürler ve kitaplar güncel bilgilerle sunulmalıdır.
- Turistin yöre halkının evinde ve günlük yaşantısı içinde misafir edilmesi, yöresel ürünler ve el sanatlarının turiste doğal çevrede arzı sağlanmalı, bu şekilde yöre halkı günlük yaşantılarıyla birlikte turizm olgusu içinde yer almalıdır.
- Yörenin tamamlayıcı unsuru olan otantik yaşam ve kültürü muhafaza edilmeli, el sanatları geliştirilmeli ve teşvik edilmelidir.
- Tesis, yer ve dükkân isimleri yerli kültüre uygun olmalıdır
- Festival ve şenliklerdeki müzikler, danslar, oyunlar, yiyecek ve içeceklerin çeşitliliği (mönü) içeriği ve sunumu geleneksel otantik kültüre uygun olmalıdır.
- El sanatları, hediyelik eşyalar, yerel halkın kıyafetleri (erkek, çocuk, bayan), yerel halkın kullandığı alet ve araçlar, gündelik yaşamı ve alışkanlıkları geleneksel otantik kültüre uygun olmalıdır.
- Altyapı çalışmalarının tamamlanması, sıcak su kaynaklarının değerlendirilmesi,
- Yerel ürünlerin, yiyeceklerin ve giyeceklerin pazarlanması,
- Kamp alanları düzenlenmesi, dağ yürüyüşleri yapılması, dağcılık ve kaya tırmanışı çalışmaları yapılması,
- Turistleri günlük yaşama, üretilen ürünlere gelenek göreneklere kılık kıyafetlerine dâhil etmek onlara Kastamonu ve Ağlı kültürü birebir yaşatılmalıdır. Doğal, biyolojik, kültürel ve toplumsal özgün kaynak değerlerinin, bilimsel olarak sürdürülebilir kılındığı Türk ve dünya kamuoyuna tanıtılmalıdır.
- Tabiat turizm faaliyetleri geliştirmeli,
- Kültürel değeri olan mimari dokuyu ön plana çıkarmalı, plansız yapılaşmayı engellemeyi amaçlayan önlemler alınmalı, bunları yaparken ticari bilinçle değil koruma bilinciyle hareket edilmelidir.
- Bakanlıkların sıkça yaptıkları eğitim toplantıları, kongre, seminer ve sempozyum gibi ulusal ve uluslararası organizasyonların Kastamonu ve çevresinde yapılması bölgenin önemini ve değerini arttıracaktır.
- Kültürel ve tarihi bakımdan çok zengin olan ülkemizde, bu konuya daha fazla önem verilerek, tarihi ve kültürel bakımdan turist çekebilecek kırsal alanlara daha fazla yatırım yaparak ve özellikle bu alanlarda yaşayan gençlere ek iş olanakları getirerek göç etmelerini önlemek olmalıdır.
- Belirlenen önemli geçitlere eski hanlar yeniden yapılmalı ahşap pansiyon kurulmalıdır ya da çadırlarda geceleme yapılmalıdır. Bu uzun mesafeli patikaların yapısı, mevcut patikalara ve bir vadi içerisinde yer alan köyleri bağlayan mevcut patikalara dayalı olarak yapılmıştır. Yeni hiç bir dağ kulübesi inşa edilmemiş olup, artık kullanılamaz durumda olan dağ kulübelerinin restorasyonu yapılmalıdır.
- Küçük restoran ve dükkânlar dağcılık aktiviteleri ile uğraşan yerli ve yabancı turistlere yeterli bir hizmet sağlayabilir yerel ekonomiye bir katkı sağlamak ve dağ vadilerindeki köyler ve yaylalara ulaşım için gelir getirici aktivitelerin oluşturulması gerekir.
- Bölgesel konaklama alanları cazibe noktalarına yakın mevcut alt yapı olanaklarının olduğu noktalarda seçilmelidir. Bu noktalardan sonra yaylalara çıkan yollar mevcut durumuyla korunmalı veya asgari gereklere uygun ıslahları yapılmalı, asfalt ve kolay ulaşabilir yollardan kaçınılmalıdır.

- Yöre halkının evinde ve günlük yaşantısı içinde misafir edilmesi, yöresel ürünler ve el sanatlarının turiste doğal çevrede arzı sağlanmalı, bu şekilde yöre halkı günlük yaşantılarıyla birlikte turizm olgusu içinde yer almalıdır.
- Tüm yapılaşmada özgün malzeme ve geleneksel otantik mimari tarz kullanılmalıdır.
- Yörenin tamamlayıcı unsuru olan otantik yaşam ve kültürü muhafaza edilmeli, el sanatları geliştirilmeli ve teşvik edilmelidir. Aksi halde cazibe unsuru olan otantik yaşam yerini modern yaşama terk ederek mevcut kültürün kaybolmasına sebep olacaktır.
- Bu nedenle yöre halkının evlerini yörenin otantik yaşantısına göre restore ederek pansiyon olarak turiste verebilmeleri ve el sanatları üretimine katkıda bulunabilmeleri için kredi ile teşvik sağlanmalıdır.
- Bölge farkındalığının artırılması ve tanıtılması, peteklerden bal üretimi izlenmesi, Bal terapi, bitki tanıma, vb. ürünler önerilir.
- Yörenin tüm bu zenginliklerinden dolayı gelişip kalkınmasında turizmin en önemli kaynak olduğunu düşünürsek ilimizde var olan Tabiat turizmi faaliyetleri. Geliştirmeli ve uygulamaya konulmalıdır.
- Turizm acentelerinin düzenli ve organize olarak bölgeye gelmesi sağlanmalıdır.
- Paket turları kamplı inanç turizmüne yönelik düzenlenmelidir.
- Alt ve üst yapı eksiklikleri giderilmelidir.
- Uluslararası festival ve organizasyonlar.
- Kış sporlarına yönelik geniş kapsamlı eğitim programları organize edilmelidir.
- Tarihi ve kültürel alanlara ulaşım, gezi yolları, krokiler, bilgilendirme tabelaları gibi turizm altyapı ve üstyapı eksiklikleri giderilmelidir.
- Bölgemizde özellikle kültür ve tarih mirası yönünden zengin bölgelerde turistlere yönelik konaklama kapasiteleri geliştirilmelidir.
- Tarihi ve kültürel varlıkların tanıtımı ve pazarlaması yönünde gerek direkt turistlere gerek tur operatörleri ve acentelere tanıtım filmi, broşür, el kitapçığı gibi görsel malzemeler hazırlanmalıdır.
- Tarihi eserlere zarar verebilecek herhangi bir tahribatın önlenmesi amacıyla kontrol ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir.
- Özellikle tarihi ve kültürel varlıkların tahribatının önlenmesi için yerel halkın bilinçlendirilmesi ve eserleri sahiplenmesi sağlanmalıdır.
- Gastronomi turizmi için var olan ürünler seçilip öne çıkarılmalı, yeni ürün geliştirilmeli ve temalı yerel restoranlar oluşturulmalıdır.
- Bölgenin bu konuda isminin pek bilinmemesi nedeniyle hedef pazar belirleme, tanıtım, imaj, markalaşma gibi pazarlama çalışmaları yapılmalıdır.
- Öğrencilere, yerel halka ve bu konuda hizmet verecek insanlara eğitim verilmelidir.
- Turizm değeri taşıyan tabiat alanları ve kültür varlıklarının ulaşım yollarına yeterli yol ve yön gösteren levhaları yerleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

Aliağaoğlu, A. (2004). Sosyo-kültürel Miras Turizmi ve Türkiye'den Örnekler. *Ankara Üniversitesi Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2 (2), 50-64.

Aydın. Ç & Haberal. H. (2022). Araç ilçesi turizm potansiyelinin destinasyon planlaması çerçevesinde değerlendirilmesi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

Aydoğdu, A. (2018). *Kastamonu Örneğiyle Kırsal Turizm*, Detay yayıncılık Ankara

Çapar, A. & Yenipınar, U. (2016) Somut Olmayan Kültürel Miras Kaynağı Olarak Yöresel Yiyeceklerin Turizm Endüstrisinde Kullanılması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 4/Special issue1 100-115.

Eski, T. (2004). *Kastamonu Yöresi Geleneksel Kayık (Kızak) Sporunun Materyal Teknik ve Uygulama Bakımından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara.

Haberal H. (2011). “Yaylacılık Kültürünün Yayla Turizmi İçindeki Önemi; Rize Yaylaları.

Hallmann, K. & Breuer, C. (2010). Image fit between sport events and their hosting destinations from an active sport tourist perspective and its impact on future behaviour. *Journal of Sport & Tourism*, 15, 211-233.

Hazar, A. (2010). *Genel Turizm*. Ankara: Nobel Yayınları.

İncekara, A. (1998). *Doğu Anadolu'da Kış Turizmi ve Gelişme Olanakları*, İstanbul: İTO Yayını, Yayın No:18.

Koşan, A. (1996). “Kış Turizmi”. *Tourism and Hotel Trends*. Ankara: Bilkent University.

Kuşçuoğlu, G. Ö. ve Taş, M. (2017). Sürdürülebilir kültürel miras yönetimi. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 2(1), 58-67.

Tane, C. (2022). *Geleneksel Kızak Sporunun Turizme Kazandırılması*. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Geleneksel Kızak Sporunun Turizme Kazandırılması.

Won, D. & Hwang, S. (2009). Factors influencing the college skiers and snowboarders' choice of a ski destination in Korea: A conjoint study”. *Managing Leisure*.

Özen, N. (2012). *Türk Kültür Tarihinde Spor ve Türklerin Spora Katkıları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı.

Mursalov, M., (2009). *Bir Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Olarak Kış Turizmi ve Kış Turizmi Açısından Azerbaycan'ın Guba-Haçmaz Turizm Bölgesinin Arz Potansiyeli*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Anabilim Dalı.

Eski, T. (2004). *Kastamonu Yöresi Geleneksel Kayık (Kızak) Sporunun Materyal Teknik ve Uygulama Bakımından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

The Importance of Traditional Winter Sports in Maintaining Our Concrete Cultural Heritage; Example of Kastamonu Ağlı Slogle (Kayık) Races

Hikmet HABERAL

Kastamonu University, Faculty of Tourism, Kastamonu/Türkiye

Extended Summary

Cultural Heritage includes processes (people's thoughts and ways of living) and the products (buildings, handicrafts, arts and traditions) created as a result of these processes. Culture is all the values, traditions and customs, life and thought system, artistic assets created by the individuals of a society. Cultural heritage, in its simplest form, means "what one generation leaves to the next generation". In other words, heritage consists of natural or cultural values left from one generation to the next, which are valuable for the previous generation. The value called heritage appears in many different forms such as monuments, museums, palaces, national parks, geological structures, foods or traditions. Heritage can be defined as "all kinds of works physically existing and made by people and the whole set of values belonging to a society, inherited from the past and desired to be bequeathed to the future for different reasons". For this reason, in order to be able to talk about the future of tourism, these traditional and unique values should be protected. Tourism makes it possible to emphasise local identity and is also a tool for the protection of cultural diversity and authenticity. It also enables local people to be proud of their cultural resources and to contribute to the development and protection of these resources. Countries recognise and strive to preserve their cultural values as a valuable heritage of the whole society, thus helping to create in society a sense of understanding the continuity of cultural heritage and the richness of human life, a sense of connection with the past and an understanding of the present. At the same time, understanding cultural heritage can form the basis for the lives of present and future generations. In this context, local foods are one of the indispensable building blocks of culture that enable people to connect with their past cultures and enable societies to understand the past and present.

In the past, people have used the sledge to carry their belongings and to move easily on the snow. Since it has little friction due to its structure to carry the hunted prey and goods, it has made it easier to use. Sleds were used as a necessity at first. Day by day, it has become traditional by passing through the time filter. All sportive activities in history are called traditional sports today. In the past, traditional Turkish sports are a preparatory stage for basic combat training. Traditional sledge sport is one of them. When we examine the sledge sport from past to present, it is seen that sledge sport continues to exist today for entertainment and keeping the past alive. "Ancestral sports", which have an important place by affecting the cultural diversity in our country and whose formation dates back centuries ago, are called "traditional sports branches" today. Before the traditional sledge sport was included in the federation, competitions were held with the support of the public and local administration. When it was included in the federation, it made a development and races started to be held in certain regions. Great developments have been made within the federation.

Considering the importance of cultural assets in winter tourism, this study is important in terms of covering the targets under different headings set out in the 2023 Tourism Strategy and addressing them together by associating them. In addition, based on the results obtained in the study, it will be possible to reveal traditional winter sports and cultural elements in a way to contribute to the lack of literature on the subject, to turn them into a touristic product

or to use cultural assets as elements that enrich the winter tourism product. Based on the cultural assets to be revealed, new suggestions for product developers are put forward, thus contributing both to the revival of the cultural richness that is about to disappear and to the enrichment and sustainability of the winter tourism product. One of the most important factors that led to the emergence of sledge races is that the local people do not have an economic activity to do due to the climate and geographical conditions in the region where they live in the winter months, and it has been carried out until today as a social activity where the local people spend time by taking sports and entertainment together. This study was conducted in the light of observation and visualisation technique data obtained from field research.

The country's topography, climatic conditions, geographical location, areas with attractive scenery and hospitable people have suitable potentials for winter sports. Kastamonu in general and Ağlı district in particular exhibits the potential to make a significant contribution to economic growth in the region in terms of its central location, topographic structure and climatic conditions. "Sports events" and sports organisations represent another important supply segment in sports tourism. Infrastructure, accessibility, hospitality, the mix of existing activities and the perceived image of the destination are important factors for guest satisfaction. It is thought that ski resorts that meet the expectations of ski tourists will change consumer purchasing attitudes and this will result in occupancy rates of accommodation establishments. Innovative supply structures pave the way for entering new markets. Therefore, it is necessary to take current developments into consideration and fulfil the requirements of modern marketing.

The area which is the subject of the research; rich herbaceous plant species, air with air conditioning feature, the landscape integrity formed by all these values with flora offers a very beautiful environment that gives peace and happiness. It has a very high potential in terms of visual and aesthetic resources. It is very interesting that it has activities that can serve tourism in four seasons and maintains this position and has very favourable places in terms of nature sports. The presence of paragliding trails in the vicinity, offering many alternatives for horse trekking, road connections to the surrounding plateaus and ancient cities, and the possibility of organisations such as jeep safari, cycling tours and many other tourism-oriented sportive activities also increase its attractiveness. The natural beauties, historical ruins, rich flora and fauna of the surrounding area have high values for photo safari, video safari and botanical tourism.